

at det ikke har været uden gyldig Grund, at det andet Thing havde givet Lovforslaget, som det foreligger, et mere indskrænket Omraade; thi det, der er specifikt eller eiendommeligt ved den Kreds af offentlige Stiftelser, med Hensyn til hvilke denne Lov skal komme til Anvendelse, er den meget væsentlige Omstændighed, at med Hensyn til dem er det i en mere eller mindre udpræget Grad Regjeringen eller Statsmagten, der, om jeg saa maa sige, træder i Godseierens Sted. Thi vel er det saa, at flere af dem have en særlig Bestyrelse, men de staae dog Alle saaledes, at disse Bestyrelser nærmest ere at betragte som Regjeringens Organer, og at det saaledes er selve Regjeringen, Statsmagten; der med Hensyn til dem er i Bestyrelse af og altid har udøvet en Deel af den Myndighed, der ellers ved reent private Godser kun vil kunne tillægges Godseierne. Det er et Factum, der har vedligeholdt sig igjennem Aarhundreder, at Bønderne paa disse Stiftelser have siddet paa særdeles fordeelagtige Billaar, og der vil vistnok i de Dokumenter, hvori saadanne Stiftelser ere begrundede, kunne paavises ikke saa Steder bestemte Antydninger af, at Vedkommende have betragtet Bønderne paa saadanne Godser som dem, der i en vis Forstand vare medindbefattede under selve Stiftelsen, og hvis Vel ingenlunde var Stiftelserne ligegyldigt. Lovforslaget gennemfører nu den Tanke, der ligger til Grund for ikke alene Aarhundreders Skik og Brug — og som har saaet sit Udtryk i det gamle Ord: „Under Krumsåven er det godt at boe og bygge“ — men ogsaa for hvad der er fulgt i den senere Tid. Men skal dette Standpunkt fastholdes, anseer Udvalget det for nødvendigt at gjøre en lille, skøndt i praktisk Henseende

aldeles uvæsentlig Indskrænkning i Lovens Omraade. Der findes nemlig enkelte Kirker, hvis offentlige Bestyrelse for en vis Deel er undergivet Stiftsøvrigheden, men hvor den endelige Afgjørelse i dette som i andre Forhold beroer hos Regjeringen, der eier vedkommende Bøndergods, hvormod der findes andre Kirker, der ere i reent privat Eie, men som dog ikke ganske komme i Klasse med privat Bøndergods, idet det er ganske vist, at Staten har den store Afgang — mere vil jeg ikke sige — til at raade over Anvendelsen ikke blot af Udbyttet af Bøndergodset, men, hvad der er langt vigtigere, Udbyttet af selve Kirkerne, idet Staten kan foreskrive de Grændser, inden hvilke det skal komme Kirkerne tilgode, og inden hvilke det ikke kan behandles som blot og bar privat Eiendom. Til det Bøndergods, der maatte være forenet med saadanne Kirker, staaer den private Kirkeeier i et andet Forhold end det, hvori f. Ex. Roeskilde Kloster staaer til sit Bøndergods. Udvalget har havt saameget mindre Betænkelighed ved at foreslaae denne lille Sætning, hvorved de Kirker, der ere i privat Eie, udelukkes, som det Bøndergods, hvormed er forenet privat Eie af Kirketienden, er af en meget ringe Betydning. Som det ærede Thing vil see, vil det medføre en lille Forandring i Doverskriften, ligesom ogsaa i §§ 8 og 9; hvor vedkommende Kirkeiere ere omtalte, og hvilke Steder altsaa bør udgaae, idet naturligvis dog Mening er, at de paagældende Bestemmelser kun udgaae for de Kirkers Vedkommende, der ere i privat Eie, men Reglerne forøvrigt komme til Anvendelse paa det Bøndergods, der hører til Kirkerne. Den anden Forandring i § 2 er egentlig kun en Redaction.